

Hastanemizin Yedi Yıllık (2004-2010) Anti-HIV ve Doğrulama Testi Sonuçları

Anti-HIV and Confirmation Test Results of Our Hospital for Seven Years (2004-2010)

Birsen ÖZDEM, Nevreste ÇELİKBİLEK, Ziya Cibali AÇIKGÖZ

Ankara Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Kliniği, Ankara.
Ankara Atatürk Training and Research Hospital, Clinic of Medical Microbiology, Ankara, Turkey.

Geliş Tarihi (Received): 01.02.2011 • Kabul Ediliş Tarihi (Accepted): 09.05.2011

ABSTRACT

In this study, 7-year anti-HIV test results of our medical microbiology laboratories were evaluated retrospectively. Between 2004 and 2010, a total of 268.901 blood samples from blood bank, outpatient and inpatient clinics of Ankara Atatürk Training and Research Hospital were tested for HIV antibodies by one of the following macro-ELISA systems [Vitros ECI (Ortochemical Diagnostik, USA), AxSYM (Abbott, USA) and Architect (Abbott, USA)] in different periods. The blood samples repeatedly negative by one of these systems were reported as non-reactive, while the positive ones were studied again by VIDAS kits (BioMérieux, France). A total of 38 samples (% 0.014) were found reactive by VIDAS kits and sent to Ankara Refik Saydam National Public Health Agency for Western-blot confirmation test. Of them 14 (36.8%) were reported as positive and 2 (5.2%) as "indeterminant". After one month, one of the anti-HIV ELISA test repeats was found negative and the other was found positive for the indeterminant patients. In summary, only 15 (0.006%) samples were confirmed as having HIV antibodies and our results are consistent with the previous reports from our country.

Key words: Anti-HIV; confirmation; seroprevalance.

Sayın Editör,

İnsan immün yetmezlik virusu (HIV) tarafından oluşturulan kazanılmış immün yetmezlik sendromu (AIDS), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Hastalık Kontrol Merkezi (CDC) ve UNAIDS (Joint United Nations Programme on HIV/AIDS) gibi uluslararası kuruluşların koruyucu önlemlerin artırılmasına yönelik çalışmalarına rağmen, önemli bir küresel sağlık sorunu olmaya devam etmektedir¹. UNAIDS'in Nisan 2010 raporunda belirtildiği gibi Türkiye, HIV/AIDS açısından Orta Avrupa'daki düşük prevalansa sahip ülkeler arasındadır². Ülkemizde ilk resmi bildirim yapıldığı 1985 yılından Aralık 2009 tarihine kadar geçen süre

İletişim (Correspondence): Dr. Birsen Özdem, Ankara Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Kliniği, Bilkent yolu No: 2, 06800 Ankara, Türkiye. **Tel (Phone):** +90 312 291 2525/4511, **E-posta (E-mail):** birsendem@yahoo.com.tr

içindeki toplam olgu sayısı 3898 (771 AIDS ve 3127 HIV pozitif) olarak verilmektedir. 2008 ve 2009 yıllarında gerçekleşen test sayıları ise sırasıyla 5.045.319 ve 5.971.408'dir².

Ülkemizde HIV enfeksiyonlarının ELISA temelli yöntemlerle ön tanısı, kamu ve özel sektördeki hastane ve laboratuvarlarda yapılabilmekte, ancak bu testlerin Western blot (WB) ile doğrulanması ve Sağlık Bakanlığına bildirilmesi, Bakanlık tarafından onaylı doğrulama merkezlerinde gerçekleştirilmektedir³. Bu çalışmada, SB Ankara Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıbbi Mikrobiyoloji Laboratuvarında, hastanenin hizmete açıldığı 2004 Nisan ayından günümüze kadar geçen yedi yıllık süreçte çalışılmış olan anti-HIV test sonuçları geriye dönük olarak değerlendirilmiştir.

Çalışmamızda, Nisan 2004-Aralık 2010 tarihleri arasında kan bankası, poliklinik ve servislerden gelen toplam 268.901 kan örneğinde değişik zamanlarda, farklı makro-ELISA sistemleri ile [Vitros Eci (Orthochemical Diagnostik, USA), AxSYM (Abbott, USA) ve Architect (Abbott, USA)] HIV antikor taraması yapılmıştır. Tarama sonuçları reaktif veya sınırda bulunan kan örnekleri VIDAS kitleri (BioMérieux, France) ile tekrar çalışılmış ve negatif bulunan sonuçlar "nonreaktif" olarak rapor edilmiştir. VIDAS kitleri ile "reaktif" bulunan 38 (%0.014) örnek, sonuçların WB ile doğrulanması için Ankara Refik Saydam Hıfzısıhha merkezi Başkanlığına (RSHMB) gönderilmiştir. Bunların 14 (%36.8)'ünün doğrulama sonucu "pozitif"; 2 (%5.2)'sinin ise "indeterminant" (belirsiz) olarak rapor edilmiştir. Bu iki örneğin alındığı bireylerin anti-HIV ELISA testleri bir ay sonra laboratuvarımızda tekrarlanmış; biri "reaktif", diğeri ise "nonreaktif" bulunmuştur. Böylece 268.901 kan örneğinin toplam 15 (%0.006)'inde pozitiflik saptanmıştır. Anti-HIV test sonuçlarının yıllara göre dağılımı incelendiğinde; 2004 ve 2005 yılında hiç pozitiflik saptanmamış (sırasıyla; 0/15.131 ve 0/38.536), pozitiflik oranları 2006 yılında %0.005 (2/36.706), 2007 yılında %0.007 (3/42.428), 2008 yılında %0.004 (2/46.318), 2009 yılında %0.004 (2/43.566) ve 2010 yılında %0.012 (6/46.216) olarak belirlenmiştir.

Beş yıllık verilerin değerlendirildiği Yüksel ve arkadaşlarının⁴ çalışmasında, rutin serolojik inceleme istenen 84.164 örneğin sadece 1 (%0.001)'inde ve HIV enfeksiyonu kuşkulu 1717 örneğin 56 (%3.26)'sında WB pozitifliği saptanmıştır. Kılıç ve arkadaşlarının⁵ 1997-1999 yılları arasında başvuran 61.416 donöre ait örnekleri incelediği çalışmasında, iki örnekte WB ile belirsiz sonuç elde edilmiştir. Bizim araştırmamızda da RSHMB iki örneğe belirsiz sonuç vermiştir. WB yöntemi ile alınan belirsiz/şüpheli sonuçlar; serokonversiyon, anti-HLA antikorlarının varlığı, HIV-2 enfeksiyonu, diğer retroviruslarla çapraz reaksiyon, teknik artefakt, çeşitli hastalıklar, örneğin dondurulup çözülmesi ve ısı ile muamele gibi nedenlerle ortaya çıkabilmektedir⁵. Ağuş ve arkadaşları⁶, 2008 tarihli çalışmalarında 61.409 kan donöründe doğrulanmış anti-HIV pozitifliğini %0.007 olarak bulmuşlardır. Kars Devlet Hastanesinin 2007-2008 verilerine göre anti-HIV pozitiflik oranı %0.009 (1/10.491)'dur⁷. Kızılay Kan Merkezlerinde 1989-2004 yıllarını kapsayan ve Türkiye genelini yansıtan, kan bağışçısı viral tarama sonuçlarına göre HIV prevalansı %0.001 olarak bulunmuştur. Bu çalışmayla karşılaştırılmak üzere Çapa Kızılay Kan Merkezinin 2007 tarihinde 72.695 kan bağışçısı üzerinde yaptığı çalışmada bulunduğu HIV seroprevalansı ise %0.008'dir. Bu çalışma ile HIV seroprevalansında geçen zaman içinde sekiz kat artış olduğu tespit edilmiştir⁸. Bizim çalışmamızda 2004 ve 2005 yıllarında HIV pozitifliğine rastlanmazken 2010 yılı itibarı ile pozitiflik oranının artma eğiliminde olduğu görülmektedir. Toplamdaki %0.006 oranı ülkemizde yapılan önceki çalışma sonuçları ile uyumludur. Çalışmalar arasında ki farklılıkların özel hasta popülasyonları ve coğrafi bölge farklılığı ile ilgili olduğu düşünülebilir.

Sonuç olarak, damar içi ilaç ve uyuşturucu kullanımının yoğun olduğu Balkan ülkeleri de dahil birçok ülkeyle komşu olan, mültecilerin geçiş yolları üzerinde bulunan ve geçici veya kalıcı mültecileri barındırmak zorunda kalan Türkiye, HIV/AIDS epidemiyolojisi açısından önemli bir "Geçiş Noktası"dır. Ancak bu konuda, "gerçeği temsil gücü yüksek istatistikler" henüz mevcut olmadığı için uluslararası HIV/AIDS toplantılarında Türkiye "Kara Duvar" olarak değerlendirilmektedir⁹. Burada sunduğumuz, yedi yıllık bir süreci ilgilendiren ve 268.000'i aşkın kan örneğinden elde edilen sonuçların, Türkiye HIV/AIDS seroprevalans oranlarını büyük ölçüde yansıttığı düşünülebilir ve dolayısıyla bu sonuçlar söz konusu prevalansın belirlenme çalışmalarına bir katkı olarak değerlendirilebilir.

KAYNAKLAR

1. Babayiğit MA, Bakır B. HIV enfeksiyonu ve AIDS: Epidemiyoloji ve korunma. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni 2004; 3(11): 280-90.
2. UNAIDS-2010 Country Progress Report (April 2010). Available from: <http://www.unaids.org>
3. Ağaçfıdan A, HIV'de hasta, klinik, laboratuvar üçgeni ve toplumsal yaklaşım. XXXIII. Türk Mikrobiyoloji Kongresi. 21-25 Ekim 2008, Bodrum. Kongre Kitabı, s: 390-4.
4. Yüksel P, Ziver T, İzmirli S ve ark. Anti-HIV pozitif hastalarda doğrulama testi sonuçları: Beş yıllık verilerin ir-delenmesi. Klimik Dergisi 2010; 23(2): 51-4.
5. Kılıç NB, Altunay H, Karaboğa G. Anti-HIV pozitif kan donörlerinde doğrulama testi sonuçları. Klimik Dergisi 2001; 14(1): 19-21.
6. Ağuş N, Yılmaz ÖN, Cengiz A, Şanal E, Sert H. Kan donörlerinde HBsAg, anti-HCV, anti-HIV seroprevalansı. ANKEM 2008; 22(1): 7-9.
7. Çetinkol Y. Kars Devlet Hastanesi Mikrobiyoloji Laboratuvarı HBsAg, anti-HCV ve anti-HIV seropozitifliğinin Temmuz 2007-2008 değerlendirmesi. XXXIII. Türk Mikrobiyoloji Kongresi. 21-25 Ekim 2008, Bodrum. Kongre Kitabı, s: 792 (P139).
8. Acar A, Kemahlı AS, Altunay H, Koşan E, Çavuşlu Ş. İstanbul ili kan donörlerinde HBV, HCV ve HIV seropre-valansı; Temmuz 2007-2008 değerlendirmesi. XXXIII. Türk Mikrobiyoloji Kongresi. 21-25 Ekim 2008, Bodrum. Kongre Kitabı, s: 788 (P135).
9. <http://www.tumgazeteler.com/?a=5579771>